

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput III. Definitio ac divisio dominii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

non parit actionem personalem, dum à nemine impeditur.

25 Jus ad rem debilius est; acquiriturque & deperditur facilius, quam jus in re: ad eujus acquisitionem tria requirunt Doctores. Primum est rei existentia. Secundum, justus titulus, v. g. donationis, emptionis, &c. Tertium, traditio rei, ut habetur *L. traditio C. de pactis, & §. per addit. Instit. de rerum divis.* Ad acquirendum tamen jus in re circa res incorporales, id est quæ tangi non possunt, sed solâ mente percipi (cujusmodi sunt officia, beneficia, servitutes, jura successuum in hæreditates, &c.) non semper requiritur traditio, sed plerumque sufficit collatio, & acceptatio, v. g. beneficii Ecclesiastici, cap. *si tibi absent. tit. de beneficiis in 6.* Harum tamen rerum possessio non acquiritur ante apprehensionem per aliquem actum sensibilem, v. g. per unctionem in Cathedra Episcopali.

26 Præcipua species juris in re est dominium, de quo infra. Dantur tamen aliqui casus, in quibus jus in re habetur absque dominio. Primus est, dum rem alienam quis cum titulo, bonâ fide possedit, si ipsi furto, seu injustè auferatur, potest rem illam, ubicumque reperit, actione reali repetere; habet proinde in eam jus in re; non tamen dominium, si eam non præscripserit.

27 Secundus casus, quando quis rem accepit in pignus, vel hypothecam: tunc enim habet in eam jus in re, tametsi non sit dominus pignoris, vel hypothecæ.

Tertius est, quando quis habet jus servitutis, vel alium titulum, quo tenet rem sibi immediatè obligatam, v. g. obligatione decimarum inde percipiendarum. Tunc enim competit ipsi jus in re, & actio realis, ad quemcumque res illa deveniat, quamvis non sit dominus illius.

CAPUT III.

Definitio ac divisio domini.

28 Variæ sunt species juris in re, videlicet usus, usus-fructus, possessio, pignus, hypotheca, servitus, feudum, emphyteusis, &c. sed præcipua est dominium, quod amplè sumptum, definiri potest, jus propriâ autoritate disponendi de re aliqua, tamquam sua. Ubi *ly propriâ autoritate*, solum additur explanationis gratiâ, ad significandum, quòd solum habens potestatem delegatam regendi aliquos, in ipsos non habeat dominium, etiam jurisdictionis, licet jus habeat regendi ipsos, velut sibi subditos: quia ipsos regere non potest autoritate propriâ, sed sibi delegatâ, seu commissâ.

29 Dominium sic definitum, dividitur in dominium jurisdictionis, & proprietatis. *Dominium jurisdictionis*, est jus, seu legitima potestas propriâ autoritate gubernandi sub-

Tom. II.

ditos, non in suum, sed illorum commodum, præcipiendo scilicet, prohibendo, judicando, puniendo, &c. quod totum per se ordinatur in utilitatem subditorum: utpote quam recta gubernatio per se intendit. *Dominium proprietatis*, est jus, seu potestas legitima disponendi de substantia rei, tamquam sua, id est propriâ autoritate, & in proprium commodum. Dicitur *de substantia rei*, ad distinctionem domini ab usu, & usu-fructu: siquidem usufructus, & usufructuarius disponere non potest de substantia rei, nec eam vendere, aut alienare, uti potest dominus. Dicitur etiam *in proprium commodum*: in eo namque dominium proprietatis differt à dominio jurisdictionis. Quod esse non videtur dominium propriè dictum. Neque enim Prælati Ecclesiastici subditorum suorum domini sunt, ut patet ex Matth. 20. *Principes gentium dominantur eorum; vos autem non sic.* Imò nec ipsi Reges ac Principes domini sunt subditorum suorum, propriè loquendo. Cum subditi propriè non sint ipsorum servi seu mancipia: quamvis enim de ipsis disponere queant, ipsos gubernando; non tamen in proprium commodum: quod importare videtur dominium propriè dictum; quod etiam relationem importat ad servum seu mancipium, si sit dominium in personam.

Dominium proprietatis, aliud est plenum, seu perfectum; aliud non plenum, & imperfectum. Perfectum, est legitima potestas disponendi de substantia rei, & fructibus ipsius, tamquam suis. Cum dico, *legitima*, intellige, quantum per leges permittitur. Nam pupillus v. g. verè dominus est rerum suarum, uti dicit Apostolus ad Galat. 4. *Cum sit dominus omnium;* de earum tamen substantia, ante legitimam ætatem, disponere non potest per donationem, aut venditionem: utpote quam leges vetant & irritant. Quòd si dispositionem aliquam lex prohibeat, non irritet; dispositio quidem erit illicita, sed non invalida. Dominium imperfectum, est legitima potestas disponendi, vel de sola re, non de emolumentis ejus; vel de solis emolumentis, non de re ipsa. Unde subdividitur in directum & utile. Directum est, quo quis habet solam proprietatem rei, non emolumentorum. Utile est, quòd quis habet proprietatem emolumentorum, non ipsius rei, ita ut de emolumentis disponere queat, non de re ipsa. Tale dominium habet emphyteuta, feudatarius, usufructuarius, alio obtinente proprietatem rei, seu dominium directum, qui simpliciter vocari solet proprietarius.

Dominium perfectum à Juristis restringi solet ad res corporales: quia ab ipsis definiri solet, *jus perfectè disponendi de re corporali, nisi lege prohibeatur.* Verùm Theologi non solum admittunt verum dominium

XX

rerum corporalium, aut etiam spiritualium: cum Deus verè ac propriè Dominus sit Angelorum. Quidquid de eo fit, non est nisi de nomine quaestio, in qua necesse non est immorari.

CAPUT IV.

Dominium perfectum, seu in solidum, penes duos, in eandem rem simul esse nequit.

- 32 **R**ecentiores aliqui censent, dominium in solidum, in eandem rem non posse quidem permanentem, seu pluribus instantibus, esse penes duos simul; posse tamen instantaneè, idque contingere in instanti donationis, quo unus alteri donat rem aliquam: hanc quippe in instanti donationis simul esse putant donantis & accipientis. Ita Cardinalis de Lugo, Arriaga, &c. Sed quare dicunt pluribus instantibus taliter esse non posse?
- 33 Respondent: quia alioqui sequeretur, dari posse bellum justum ex utraque parte: quod non sequitur ex eo, quòd in solo donationis instanti taliter esse queat. Cum in instanti donationis, donator & donatarius in idem conspirant. Non possunt autem simul in idem conspirare, & non conspirare.
- 34 Verùm hæc doctrina non videtur solida. Dicendum proinde 1º. dominium in solidum, eandem in rem, penes duos simul esse non posse. Sumitur ex L. *Sicut certum ff. §. si duobus ff. commodati*. Et ratio est, quia dominus in solidum habet jus ad omnem usum disponendi de re, pro sola voluntate sua, independentem à voluntate alterius, qui possit ipsum impedire. Ergo fieri nequit, quòd alter similiter sit ejusdem rei simul dominus in solidum. Aliàs & ipse similiter posset ad omnem usum de ea disponere independentem, &c. ac per consequens unus alterum impedire posset, volendo v. g. usum contrarium ei quem alter vellet; uterque proinde esset, & non esset in solidum dominus. Et si uterque esset, dabile esset bellum utrimque justum.
- 35 Dicendum 2º. ne uno quidem instanti id fieri posse. Si enim uno, posset & pluribus. Cum eadem sit ratio, nec minus uno instanti confectaria foret rationabilis discordia voluntatum, adeòque bellum utraque ex parte justum, ac pluribus, ut si Titius eo instanti, quo Cajo auferre vellet dominium in solidum libri sui, illudque conferre Sempromio, Cajo id noller.
- 36 Dicendum 3º. rei donatæ dominium, in instanti donationis, esse penes donatarium, non penes donantem. Sequitur partim ex proximè dictis, partim ex eo quòd non fit de ratione donationis, quòd in instanti donationis rei donatæ dominium sit penes donantem, prout constat ex instanti religiosæ professionis, contractûque matrimonialis Eo quippe instanti religiosi & conjuges esse de-

finunt sui juris, juxta illud: *Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir*. Imò dominium, in instanti donationis, esse penes donantem, est contra rationem donationis in solidum: cum hujusmodi donatio sit cessio, alienatio, & translatio domini à donante in donatarium. Atqui cessio, alienatio & translatio domini non stat cum dominio, ne in instanti quidem cessionis, alienationis & translationis: cum istud instans sit instans desitionis domini in cedente, alienante & transferente; dominiumque instanti A. transferri à Titio in Cajum, sit eo instanti desinere esse in Titio, & incipere esse in Cajo, prout à simili patet in translatione locali. Quo enim instanti Titius transit à loco A. in B. esse desinit in A. & esse incipit in B.

Dices tamen 1º. Nemo dat quod non habet. Nullo ergo instanti dare quis potest, quod eo instanti non habet; uti constat in rebus physicis, quæ ut alteri existentiam dent aliquo instanti, eam habere debent isto instanti, nec sufficit habuisse instanti immediate præcedenti.

Respondeo hic trahendam non esse paritatem à causis physicis: utpote quæ effectum non dant existentiam, eam transferendo à se in effectum. Donatio verò libri v. g. fit transferendo dominium illius à donante in donatarium: ad quam translationem necesse non est quòd donans habeat dominium illius, eo instanti quo illud transfert, sed sufficit quòd immediate antè habuerit, & in instanti donationis habeat illius retinendi potestatem, naturâ prius quàm donatio fiat, nihilque à donatione distinctum illius rei dominium auferat donanti.

Dices 2º. donatio est actus seu usus domini. Atqui nullus actus destruit potentiam cujus est actus.

Respondeo, quemadmodum destructio rei est actus domini illius destructivus, non conservativus in instanti destructionis: utpote quo res esse desinit; sic donatio est actus domini illius cessivus, alienativus & translatus à donante in donatarium; non verò actus illius conservativus in donante.

CAPUT V.

Separabilitas usus à dominio in rebus unico usu consumptibilibus.

Questionem istam, licet primâ fronte exiguè videatur momenti, solemnem fecit paupertas Fratrum Minorum, à se abdicantium dominium, etiam in res unico usu consumptibiles, tam in communi, quam in particulari; sicut & paupertas in particulari cæterorum Religiosorum, quibus licet in particulari concedatur usus v. g. ciborum quos consumunt; non conceditur tamen ipsis eorum in particulari dominium, magis quàm Fratribus Minoribus.